

Slutmål, delmål og læseplaner

På Kertemindeegnens Friskole følger vi som udgangspunkt Folkeskolens Fælles Mål.

Dog er der i nogle fag afvigelser i læseplanerne. Skolens læseplaner i de fag er beskrevet på de følgende sider:

Børnehaveklassens mål.

Børnehaveklassens første mål er at få det enkelte barn til at føle sig tryk i de nye omgivelser, over for nye kammerater, voksne og hele skolens miljø.

Denne tryghed er fundamentet for at kunne begynde en egentlig indlæring, og derfor vægtes tid til leg meget højt, da det er igennem leg, børnene skaber kontakten til hinanden.

Igennem legesituationer etableres klassens fælles sociale regler og her fremmes klassens fællesskabsfølelse, som vægtes højt her på skolen, da det er afgørende for barnets trivsel og tryghed fremover.

I første halvdel af skoleåret er børnenes frie leg og tilrettelagte legesituationer højt prioriteret.

Hvis klassen fungerer og viser sig motiveret til begyndende indlæring, tilrettelægges denne i takt med den interesse, som børnene måtte fremvise.

Børnehaveklassens andet mål er at forberede børnene på den kommende undervisning i 1. klasse, hvor det vil være af afgørende betydning, om børnene kan koncentrere sig, fordybe sig, modtage en fælles besked og holde styr på egne ting.

I børnehaveklassens andet halvår har børnene 2 timer ugentlig med den kommende klasselærer i 1. klasse. Her får børnene mulighed for at knytte kontakt til deres nye lærer og få et begyndende kendskab til undervisningsformen i 1. klasse.

Børnehaveklassens indhold.

I de senere år er vi gået mere og mere bort fra lektionsopdelt dag i børnehaveklassen, men forsøger i stedet at lave længere emneforløb, hvor børnene får bedre muligheder for at fordybe sig og finde ro i aktiviteterne.

Denne undervisningsform ligner også mere det liv, børnene tidligere har kendt i børnehaven, og på denne måde forsøger vi i skolen at møde børnene, så overgangen mellem børnehave og skole lettes.

Ud fra de gode erfaringer, vi i de senere år har gjort i samarbejde med SFOmedarbejdere, hvor vi har arbejdet med temaet **Krop – Kost – Natur**, bygges der videre på ideen, idet der i børnehaveklassen lægges vægt på *idrætten* i det daglige, *udedagen* i naturen og *maddagen* med sund kost.

Begrundelsen for at fordybe sig i disse områder er, at de senere års forskning har vist en tendens til, at børn får for lidt motion og har for dårlige kostvaner. Dette kan medføre dårlig fysisk form, ringere mulighed for indlæring og øget risiko for fedme og følgesygdomme heraf.

Idræt:

Idrætstimerne er fælles med 1. klasse og dennes idrætslærer. Dette samvær med 1. klasse giver børnene en større fysisk udfordring, idet det er godt at have større børn at se op til. Desuden giver det mulighed for socialt samvær på tværs af klasserne.

Mandag, torsdag og fredag indledes dagen med morgenidræt. Vores erfaringer viser, at det er en god måde at komme i gang med dagen på. Hjernen får tilført en masse iltet blod, hvilket giver børnene energi og overskud til at gå i gang med en ny dag og dens udfordringer. Vi har valgt at undlade skiftetøj og bad i forbindelse med idrætstimerne, da det optager for meget tid; den er bedre anvendt til fysisk aktivitet.

Idrætsaktiviteterne er af varierende art. De rummer opvarmning, gymnastik og leg på redskaber, bevægelse til musik, fange- og løbelege, dans og drama. Vort mål er et højt aktivitetsniveau, hvor alle børn får pulsen op.

Udedag:

Der er to formål med udedag. Nemlig mulighed for fysisk aktivitet i naturen, men også at imødekomme, at flere børn kommer fra udebørnehaver eller institutioner, der har en udedag fast på programmet. For dem kan rammerne på skolen virke stramme.

Derfor har vi her på skolen de senere år også haft en ugentlig udedag. Og da disse foregår i samarbejde med SFO, er vi disse to dage to voksne til rådighed for børnene, hvilket også mere ligner deres tidligere børnehaveliv.

På udedagene opholder børnene sig udendørs hele dagen med mulighed for både fysiske udfoldelser og natur- og sansemotoriske oplevelser. Med disse dage forsøger vi at give børnene kendskab til mange forskellige naturfænomener, årstidernes skiften, til planter og dyr og deres levevis.

Vi begynder med små gåture i nærområdet, så både det og de trafikale regler indlæres. Senere bevæger vi os længere væk fra skolen og benytter os ofte af den lokale bus til hjemtransporten. Senere bearbejdes disse oplevelser i klassen ofte som et tema over flere dage eller uger. På denne måde bliver der sammenhæng i skoleugens aktiviteter for børnene.

Maddage:

For at lære børnene om sund mad og gode kostvaner, har vi en ugentlig maddag, hvor børnene sammen med os voksne tilbereder et måltid mad. Denne dag deltager en medarbejder fra SFO, så vi er to voksne til at hjælpe børnene.

Før og under tilberedelsen af maden fortæller vi om dens indhold og, hvordan kostsammensætningen bør være.

Ved tilberedelsen af måltidet gives der mange muligheder for indlæring af mange færdigheder (kendskab til tal, mål og vægt) og finmotorisk træning (røre, skrælle, snitte, håndtere glas, porcelæn og varme ting).

Med maddagen bestræber vi os på at vise børnene, hvor de forskellige madvarer kommer fra, og hvordan de ser ud. D.v.s. at vi undgår så vidt muligt at anvende færdigproducerede eller halvfabrikata- madvarer. I stedet henter vi gerne råvarer på torvet, fra egne køkkenhaver, køber fisk hos fiskehandler o.s.v.

I spise situationen får børnene lært almindelige gode regler om bordskik, og de får mulighed for at smage på mange slags mad, som de måske ikke kender hjemmefra.

Børnenes eventuelle kræsenhed bearbejdes, og ofte motiverer børnene hinanden til at kunne lide ny mad eller mad, som de ellers ikke har brudt sig om.

Indskoling:

For at give børnene kendskab og oplevelser sammen med 1. og 2. klasse har vi på skolen en indskolingsordning.

Skoleårets første indskolingssamvær finder sted allerede en af de første uger i august, hvor børnehaveklassen og 1. klasse har idrætsdage sammen. Hver dag mødes de to klasser i to lektioner, hvor der står leg, idræt, tur i skoven og sund frokost på programmet.

I november måned har bh.klasse, 1. og 2. klasse en fælles teateruge, hvor de i fællesskab udarbejder en teaterforestilling, som spilles for kommunens børnehavebørn.

1. december er en fælles klippedag, hvor de tre yngste klasser har til opgave at juleudsmykke indskolingsbygningen.

I uge 7 er der emneuge. Hele skolen har et fælles emne, men indskolingsgruppen arbejder for sig selv med det overordnede emne.

I maj måned har bh.klassen sammen med 1. klasse lejrskole. Der arbejdes med et tema (vikingetiden, en tur i rummet, hav og strand eller lign.) hele ugen og denne afsluttes med en overnatning fra fredag til lørdag på skolen.

Desuden har bh.klasse, 1. og 2. klasse ugenlig en fælles fortælletime, hvor de hører sagn, myter, eventyr og andre fortællinger.

Formålet for dansk

- At give almen dannelse og udvikle alle sider hos eleven, både de menneskelige og de faglige, og at eleven oplever sproget som kulturbærende.
- Faget dansk skal tale både til forstanden og til følelserne. Eleven skal bibringes faglig viden på en engageret måde kombineret med oplevelser, livsglæde og omsorg.
- Danskfaget skal fortsat støtte og udvikle barnets selvværd, dets selvtillid, dets nysgerrighed og sprogudvikling. Dette finder sted både i forståelsen og fortolkningen af livet udtrykt i forskellige tekster og medier ved hjælp af mundtlige, skriftlige, musiske og kropslige aktiviteter.
- Det er vigtigt, at faget dansk medvirker til, at eleven får en større selvforståelse samt forståelse, respekt og ansvar for andre, for fællesskabet og for demokrati.
- Gennem hele skoletiden prioriteres fortællingen højt for at skærpe elevens evne til at lytte, til at undres, til at begejstres og glædes. Samtidig opnås social forståelse.
- Eleven skal støttes og udfordres efter individuelle behov, så den enkelte får mulighed for at udvikle sine evner optimalt.
- Eleven skal stifte bekendtskab med det nordiske sprog- og kulturfællesskab.

Trinmål efter 2. klasse.

Det talte sprog.

- Eleven kan fortælle egne oplevelser, historier og nuanceret give udtryk for følelser og stemninger. Eleven skal kunne indgå i en samtale om tekster og andre udtryksformer med umiddelbar oplevelse og forståelse. Eleven skal formå med empati at kunne indgå i en dialog med respekt for modparternes ytringer.
- Eleven skal have arbejdet med læste tekster, oplæsning, fortællinger og andre teksttyper dramatisk og ligeledes kunne være i stand til at lytte, forstå samt danne indre billeder ved andres fortællinger.
- Eleven skal gennem fortælling og oplæsning få et fortroligt forhold og kendskab til især eventyrgenren samt kunne tale med om samspillet mellem sprog, genrer, indhold og situation.
- Eleven skal ved fælles samtaler i klassen opnå forståelse for og bevidsthed om det at kunne tackle hverdagslivets kompleksitet. Eleven skal have forståelse for og bevidsthed om, at sproget er kulturskabende og – bærende.
- Eleven skal kunne indgå i en social sammenhæng på en konstruktiv måde, der gavner, styrker og udvikler fællesskabet.

Det skrevne sprog – læse.

- Eleven skal selvstændigt kunne læse ukendte, lette og alderssvarende tekster, kunne læse med forståelse og danne sig indre billeder af det læste samt genfortælle handlingen.
- Eleven skal kunne skelne mellem fiktive og faktuelle tekster og have opnået en lyst til og interesse i at bruge sine læsekundskaber som redskab til at få styrket livsindsigt og viden.

Det skrevne sprog – skrive.

- Eleven skal kunne stave og skrive de fleste lydrette ord i egne tekster, evne at bruge store og små bogstaver korrekt og kunne placere bogstaverne rigtigt i forhold til grundlinien.
- Eleven skal vide, at sprog er opbygget af ord og sætninger og skal have kendskab til navneord, udsagnsord og tillægsord.
- Eleven skal kunne skrive tekster med en letlæselig skrift og kunne skrive på computer. (*)
- Eleven skal kunne skrive kronologisk i enkle fiktive genrer ud fra fantasi, billeder og læste tekster og derudover evne at skrive tekster, der omhandler egne oplevelser.
- Eleven skal have opnået en så stor fortrolighed med den skriftlige udtryksform, at der er en interesse i og lyst til at bruge skriftsproget som et personligt udtryksmiddel.

Trinmål efter 6. klasse

Det talte sprog

Målet er

- at eleven kan udtrykke sig mundtligt i samtale, diskussion, fremlæggelse og fremførelse.
- at eleven mundtligt kan formidle viden, følelser, tanker og erfaringer.
- at eleven er i stand til at opleve, glæde sig over og selv udtrykke sig i en mundtlig beretning eller fortælling.
- at eleven er i stand til at tage ordet i klassen og i større forsamlinger.
- at eleven selvstændigt er i stand til at formulere egne synspunkter.
- at eleven i en vis udstrækning formår at analysere, fortolke og perspektivere en tekst i henhold til det udvidede tekstbegreb.
- at eleven er i stand til at udtrykke en tekst dramatisk både m.h.t. stemmeføring, mimik, gestik og kropssprog.
- at eleven fortsat øver sig på at give og modtage kritik af egne og andres produkter.
- at eleven kan deltage i en samtale, hvor man respekterer talerækken, og hvor man evner at udveksle synspunkter.
- at eleven er i stand til at lytte til lette norske og svenske tekster med forståelse.

Det skrevne sprog – læse.

Målet er

- at eleven både kan læse sikkert og med passende hastighed i skønlitterære og faglige tekster.
- at eleven kan bruge forskellige læsestrategier – oversigtslæse, punktlæse og nærlæse.
- at eleven kan fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af understregning, referat og resumé.
- at eleven kan læse op og gengive egne og andres tekster i dramatisk form.
- at eleven kan læse lette norske og svenske tekster.

Det skrevne sprog – skrive

Undervisningen skal lede frem mod, at eleven har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter hende/ham i stand til at

- skrive i forskellige genrer – fiktive og ikke-fiktive
- skrive engageret og afpasset efter modtageren om oplevelser, erfaringer, fantasi, viden og følelser i en kronologisk form
- skrive referater, beretninger, kommentarer og lave beskrivelser og skriftlig argumentation
- indsamle stof og disponere stoffet og arbejdsprocessen fra ide til færdig tekst
- forholde sig til formel sproglig korrekthed i egne og andres tekster
- bruge regler for sammensætninger og afledninger i egne og andres tekster
- bruge ordbog og stavekontrol
- bruge tegnsætning i egne tekster- punktum, spørgsmålstegn, komma, anførselstegn samt lave afsnitsinddeling
- bruge illustrerende billeder i egne tekster logisk og uddybende
- skrive en sammenbundet, letlæselig, rytmisk håndskrift med passende hastighed
- skrive på computer med hensigtsmæssig skriveteknik – se IT-læseplanen
- arbejde med respons både som giver og som modtager
- bruge skrivning bevidst som hjælpemiddel i særlige sammenhænge, f.eks. logbog, dagbog, hurtigskrivning og notater

Sprog, litteratur og kommunikation

Målet er

- at eleven kan bruge sproget som middel til konfliktløsning, overtalelse, underholdning, argumentation, formidling af viden samt manipulation og have viden om sprogets poetiske funktion.
- at eleven kan udtrykke viden om samspillet mellem sprog, genre, indhold og situation.

- at eleven kan vise indsigt i sprog, sprogbrug og sprogrigtighed i deres egne og andres tekster.
- at eleven kan kende betydningen af sproglige virkemidler.
- at eleven kender de vigtigste sætningsled og have viden om forskellige ordklasser og deres funktion i sproget.
- at eleven kan kende forskelle og ligheder mellem det talte og det skrevne sprog.
- at eleven kender til, at litteraturen afspejler den tid, den er blevet til i.
- at eleven kan finde udtryk for livsværdier både i andres udsagn, i tekster og andre udtryksformer fra forskellige tider.
- at eleven kan fortolke, perspektivere og forholde sig til tekster samt andre udtryksformer ud fra umiddelbar oplevelse og begyndende analytisk forståelse
- at eleven kender forskellige genrer, hovedindhold, kommunikation, komposition, fortælleforhold, fremstillingsform og temaer i tekster og andre udtryksformer
- at eleven kan udtrykke sig i billeder - hovedsagelig tegning / maleri og collage, lyd og tekst i forskelligartede produktioner samt i dramatisk form.
- at eleven kan søge information på forskellige måder samt forholde sig til resultaterne.

Trinmål efter 9. klasse

Det talte sprog

- at eleven er i stand til at formulere sig mundtligt i et varieret og sikkert sprog afhængig af situationen.
- at eleven kan formidle viden og udtrykke fantasi, følelser tanker og erfaringer.
- at eleven får oplevelser og opnår glæde ved at lytte til og udtrykke sig med liv og sjæl i en mundtlig beretning eller en fortælling.
- at eleven har selvtillid og mod til at tage ordet i større forsamlinger.
- at eleven selvstændigt er i stand til at formulere og argumentere for egne synspunkter.
- at eleven er i stand til at udtrykke en tekst dramatisk både m.h.t. stemmeføring, mimik, gestik og kropssprog for at fremme tekstforståelse og tydeliggøre pointen.
- at eleven kan formulere, give og modtage kritik af egne og andres produkter.
- at eleven kan deltage i en samtale, hvor man respekterer talerækken, og hvor man evner til at stille relevante spørgsmål og udveksle synspunkter.
- at eleven er i stand til at lytte til norsk og svensk med forståelse.

Det skrevne sprog – læse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder således

- at eleven kan læse sikkert og med forståelse og indlevelse.
- at eleven bruger forskellige læsestrategier, der er afpasset læseformål, genre og medie

- at eleven fastholder det væsentlige af det læste i mundtlig og skriftlig form
- at eleven forholder sig åbent, fordomsfrit og analytisk til tekster fra forskelligartede medier
- at eleven opnår og viser indsigt i forskelligartede teksters og teksttypers egenart og virkemidler
- at eleven forstår og bruger forskellige trykte og elektroniske kildetyper (tekster, billeder og lyd, se fodnote 1)
målrettet og kritisk, herunder udvælge, bearbejde og sammenfatte det væsentlige i teksten i forhold til læseformål
- at eleven læser norske og svenske tekster med forståelse.

Det skrevne sprog – skrive

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder således

- at eleven kan skrive forståeligt, klart og varieret i en form, der passer til situationen
- at eleven kan styre skriveprocessen fra ide til færdig tekst
- at eleven udtrykker fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- at eleven anvender og forholder sig til korrekt sprog, retstavning og tegnsætning i egne og andres tekster
- at eleven anvender layout så tekst og billede understøtter kommunikationen
- at eleven skriver en læselig og personlig håndskrift med en passende hastighed
- at eleven indgår i dialog om egne og andres skriftlige fremstillinger
- at eleven bruger informationsteknologi til at organisere, tydeliggøre og præsentere information til en bestemt målgruppe (se fodnote 1)

Sprog, litteratur og kommunikation

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder således

- at eleven kan gøre rede for sproget som en handlemulighed og anvende det i en form, der passer til situationen
- at eleven kan gøre rede for samspillet mellem sprog, indhold, genre og situation
- at eleven har viden og kundskaber om dansk litterær og kulturel tradition og udvikling
- at eleven kan gøre rede for æstetiske, etiske og historiske aspekter i tekster og andre udtryksformer
- at eleven kan fortolke, vurdere og perspektivere ældre og nyere dansk og udenlandsk litteratur samt sagprosa og andre udtryksformer på baggrund af umiddelbar oplevelse såvel som analytisk fordybelse
- at eleven kan gøre rede for litterære genrer, fremstillingsformer, fortælleteknikker og virkemidler og anvende dem i en form, der passer til situationen
- at eleven tilegner sig kundskaber om trykte og elektroniske medier, billeder, film og drama og disses egenart med hensyn til sprog og æstetik (se fodnote 1)

at eleven kan anvende informationsteknologi til lyd- og billedforløb

at eleven kan anvende informationsteknologi til lyd- og billedforløb

- at eleven kan søge forskellige former for information og anvende den bevidst

Fortælling.

Formål.

Vi fortæller, fordi vi vil give børnene del i den oplysning om deres tilværelse og deres verden, der er givet med vor kulturoverlevering. Vi vil give dem en forståelse for, at der har været en tid før dem, som de er fældet ind i og skal føre videre. De skal møde fortællinger, som bestemmer os kulturelt, sprogligt og i et historisk fællesskab.

Vi fortæller, fordi vi vil give børnene oplevelser, der kan hjælpe med at kaste lys over deres egen tilværelse. Fortællingen har som forudsætning, at der er sammenhæng og helhed i tilværelsen. Fortællingen skaber åbne erkendelses muligheder for barnet, så barnet frit kan binde sig til sin egen selvforståelse og identitetsdannelse.

Fortællingen skal skabe livsmod, drømme og frisind hos barnet. I fortællingerne kan de hente mulige svar på de store spørgsmål om liv og død, sorg og glæde, kærlighed, skyld m.m. Med andre ord hele livets mangfoldighed. Vi ønsker at styrke sammenhængskraften både i deres hverdag og i deres liv.

Vi ønsker at tale til barnets indbildningskraft og følelser. At styrke evnen til at danne billeder og forestillinger.

Vi ønsker at lære børnene at lytte og indgå i et forpligtende fællesskab, hvor fortællingen og det talte ord er i centrum.

Vi vil med fortælling skabe dannelse gennem oplevelse, oplivelse og oplysning.

Fortælling bør være en naturlig del af al undervisning. Som sådan skal den indgå som en af de metoder læreren bruger jævnligt. Fortælling er indskrevet i alle skolens læseplaner.

Fortælleren.

Man må som fortæller have en vis grad af anfægtethed, som tillader både fortælleren og tilhørerne at lade sig underlægge historien.

For alle læseplaner gælder det, at det er lærerens engagement og optagethed af stoffet, der er det afgørende. Derfor er der stor frihed for læreren i valg af stof og lærebogs-litteratur. Alligevel anbefales stof til inspiration, som kan dække dele af undervisningen.

Læseplaner.

Børnehaveklasse til 2. Klasse.

Folkeeventyr.

Danske: F.eks. Kong Lindorm, Misseri Mø, Rejsekammeraten, Hvidbjørn

Norske: Soria Moria Slot, Guldfuglen, Pjaltehætte, Østen for solen og vesten for månen.

Grimms Eventyr, Grønlandske, Russiske, Afrikansk og Arabiske eventyr.

Personlige historier.

Uddrag af romaner.

F.eks. Knud Erik Pedersen, Astrid Lindgren, C.S. Lewis, ...

Myter

Fra den græsk – romerske mytologi. Indianske myter. Grønlandske myter.

Sagn

De fleste vil være hentet fra det nordiske sagnstof.

3. klasse – 6. klasse

Der fortælles over en 4-årig periode med én stor fortælling hvert år:

Illiaden

Røde Orm

Islandske sagn

Odysseus

Desuden fortælles der:

Danske og udenlandske eventyr, skrøner, sagn, løgnehistorier, fabler og myter.

.

Hvorfor fortælle.

Tidligere kunne man regne med, at børn havde en portion af fortællinger hjemmefra, som kunne danne basis for en videre bearbejdning i undervisningen. Ændringer i familiemønstret og arbejdslivet, nye medievaner og en verden med påtrængende og flimrende syns- og lydindtryk, har bevirket, at dette ikke længere er givet. Derfor må skolen give børnene en samling af historier, som kan danne grundlag for udviklingen af deres sprog, begreber og personlighed.

Fortællingen har form: begyndelse, slutning og en handling der fører fra begyndelse til slutning. Altså en form der gengiver en sammenhæng – en logisk konsekvens af medspillende og modspillende forhold. Sådant er det for nationers historie, verdens gang og det enkelte menneskes helt personlige historie. På mange måder viderebringer fortællingen den visdom og livserfaring som er samlet op gennem århundreder og har bidraget til at hjælpe mennesket i dets forståelse af livsvilkår og til at kaste lys over dets tilværelse. Af historien lærer vi også at alle mennesker har haft drømme om tilværelsen, at livet rummer uanede muligheder så også vi kan dømmes nye drømme om livet – Det er jo drømme, der ændrer historiens gang.

Så fortæller vi fordi fortællingen er den frieste undervisningsform. Det står enhver tilhører frit at tilegne sig det, som er opbyggende for personligheden og dannelse. For at skabe sig billeder af de personer, som indgår i en fortælling, må barnet identificere sig med dem. At gennemleve historien om Jakob og Esau eller Tvebak og Jonathan må slutte med en dom. En dom som barnet foretager i sit eget jeg. Og det særlige er, at denne dom er barnets egen, så længe vi ikke blander os i historien. Så længe målet er livsoplysning, dannelse og holdningsdannelse – altså at levere gods til barnets personlighed og identitetsdannelse, så bliver fortællingen en uovertruffen metode. Gennem fortællingen lukker vi altså døre og vinduer op til en verden, som er langt større end vi selv ved og kender til. Her møder vi personer der går i døden for deres kærlighed, hvor troskab og idealer kan medføre døden, hvor det rigtige er så rigtigt, så man vil ofre alt, som Isak vil ofre sit eget barn. Fortælles disse historier ikke kan forestillingerne om "et rigtigt" liv blive så fattige og banale, så vi ender med at tro at "det rigtige liv" er det som vi kender fra forbrug, reklamer, noget for noget og forsikringer, der kan fjerne alt ubehag ved tilværelsen.

Bag alt dette lægger den forståelse "at ordet skaber, hvad det nævner". Ordet er ånd, det er en kraft der går fra menneske til menneske og påvirker – det er hjertesprog. Når et menneske tilegner sig viden, forståelse eller indsigt meddeler han dette videre gennem ordet, som er levende, og heri er både sagen og dette menneskes eget sind og væsen tilstede. I historien mister både lærer og elev "magt over tilværelsen", og sammen må de undre sig over livet – det er der undervisningen lykkes.

Kertemindeegnens friskole.

Formål for faget historie.

Formålet med undervisningen i historie er at styrke elevernes historiebevidsthed og identitet og øge deres lyst til og motivation for aktiv deltagelse i et demokratisk samfund. Det sker ved at fremme deres indsigt i, at mennesker er historieskabte såvel som historieskabende, og gennem et historisk poetisk menneskesyn og den levende fortælling at styrke elevernes oplevelses- og indlevelsesevne og stimulere deres følelser og forstand. Faget skal tolke menneskers handlinger og tanker i tid og sted.

Metode: Gennem hele historieundervisningens forløb, fra 3. klasse og opefter, fortælles kronologisk, for at give eleverne en forståelse for den historiske sammenhæng - at den historiske udvikling er afhængig af det skete.

Kundskabsområde: Danmarkshistorien indtager en central pladsering. Undervisningen bygger på historiske personer og begivenheder, for at tydeliggøre historie som værende et oplevelses- og indlevelsesfag. I forbindelse med Danmarks historie inddrages væsentlige sider af den nordiske, den Europæiske og verdens historie. Alt efter historisk periode inddrages forholdet mellem individ og samfund. Eleverne skal kunne erhverve sig indsigt i, hvordan mennesker lever og virker under forskellige kultur- og naturforhold.

Læseplan for faget historie.

<u>3. klasse.</u>	<u>Jordens oprindelse</u> <u>Dinosaurerne</u> <u>De første mennesker</u> <u>Ældre og yngre stenalder</u> <u>Bronzealderen</u> <u>Jernalderen</u> <u>Folkevandringstiden</u>	Urtid, istider, homo floresiensis, neanderthaler og cro magnon. Rensdyrjægere og landbrugere. Gravskikke, soldyrkelse og handel. Jernet i Danmark, romerske fund. Kimbrere og teutoner. Anglere og saksere. Moseofferfund. Runer. Skibsfund. Guldhornene.
-------------------	---	--

Dansk i 3.klasse: Guldhornene

NB: Fortællinger fra nordens mytologi inddrages i særlige fortælle timer i 0.-2. klasse.

4. klasse. Vikingetiden

Den nordiske mytologi.

Sagnhistorie.*"se kongerække"

Dansk i 4.klasse: Nordiske myter og sagn.

Trosskiftet i Danmark.

Ansgar.

Norge-Island.

Gorm-Jelling-Harald.

Jomsvikingerne-Jomsborg.

Kamp om England og Norge.

Knud den store.

Olav den Hellige.

Magnus den Gode.

Sven Estridsøn.

Knud den Hellige.

Oluf.

Niels.

Borgerkrig.

Knud Lavard.

Svend, Knud og Valdemar.

Valdemarstiden.

Valdemar den store.

Knud den 6.

Vendertog.

Absalon.

Valdemar sejr – Dagmar – Bengærd.

Erik Menved.

Erik Klipping – Finderup lade.

Konge – kirke.

Jacob Erlandson – Jens Grand.

Kristoffer 2. pantsætter landet.

Grev Gert – Niels Ebbesen.

Valdemar Atterdag.

Riget Samles.

Krig mod Hansaen.

Dronning Margrethe 1.

Unionstiden – Kalmar 1397.

Erik af Pommern.

Kristoffer af Bayern.

Riddertiden.

Gotikken:

Forslag til sange:

214 Skøn Freja hun havde et smykke af guld.

215 Tors fiskedræt.

- 216 *Kong Skjold.*
 217 *Uffe hin Spage.*
 221 *Sol er oppe.*
 225 *I alle de riger og lande.*
 228 *Danmark dejligst vang og vænge.*
 229 *Der var en gammel skytte.*
 234 *En vise vil vi sjunge.*
 237 *Slaverne rådde på østersø.*
 238 *Dronning Dagmars død.*
 239 *Kongemordet i Finderup.*
 240 *Om Danmarks kvide.*

5. klasse.

Middelalderen.

Bønder, borgere, adelen.
 Kirken, klostre, tro, overtro.
 Christian 1. – Sten sture – Brunkebjerg.
 Romerrejse.

Hans.

Ditmarskertoget.

Opdagelsesrejser.

Marco Polo, Kristoffer Colombus.

Vasco da Gama, Fernando Magellan.

Christian 1. Hansakøbmænd.

Dyveke – Sigbrit.

Det stockholmske blodbad.

Christian 1.'s love, Gustav Vasa.

Kongens fald.

Videnskabsteorier, jorden er rund.

Pavekirken – Luthers liv.

Frederik 1. – Bondeoprøret.

Reformationen i Danmark.

Hans Tavsens.

Grevens fejde.

Peder Okse, Gissselfeldt.

Christian 3. som sejrherre.

Kirkens fornyelse.

Frederik 2. Den Nordiske syvårskrig.

Christian 4., Thyco Brahe A.S. Vedel.

Byggeri.

30-årskrigen.

Jens langkniv

Leonora Christine og Korfits Ulfeldt.

Frederik 3. og Karl Gustav

“På isen over bælteerne”

Roskildefreden

Københavns belejring

Renæssancen:

Barokken:

Slaget ved Nyborg og Kerteminde
Svend Gønge
Kongemagt og enevælde
Kamp for Skånes tilbageerobring
Niels Juel
Ole Rømer

Forslag til sange:

- 242 Kristoffer Kolombo
- 243 I Skanderborrig enge
- 244 Mange fugle I skoven fløj
- 245 Jeg var en munk I Saksenland
- 246 På tavebondens ager
- 247 På holmen Herluf Trolle gik
- 251 Kong kristian

6. klasse:

Frederik 4. Landboproblemer
Vornedskabets ophævelse
Den store nordiske krig
Karl 12.
Tordenskjold
Kongens byggeri
Landsbyskoler
Københavns brand (1728)
Litteratur og digtning
Thomas Kingo, Ludvig Holberg
Grønland – Hans Egede, Gertrud Rask

Dansk i 4. klasse: Grønland
Geografi i 4. klasse: Grønland

Rokoko:

Christian 6.
Pietismen – Brorson
Byggeri
Stavnsbåndet (1733)
Frederik 5.
Storhandel – kolonier – fabrikker
Byggeri
Freden i Norden
J. H.E. Bernstorff
Christian 7.
Struense – kongens livlæge
Høegh – Guldberg
A.P. Bernstorff
Den danske bondestand i 1700-tallet
Brødrene Reventlow
Landboreformer

Stavnsbåndets ophæves (1788)
Mozart

Nyklassicismen:

Nordamerikas frihedskrig
Europa under den franske revolution
Det væbnede neutralitetsforbund

Slaget på Reden
Bombardementet
Kampen på Sjællands Odde
Willemoes
Kanonbåde og kaperskude
Frederik 6.
Danmarks-Norges union brister
Statsbankarotten
Skoleloven af 1814
Den danske "guldalder"
Oehlenschläger, Ingemann
H.C. Andersen, Blicher, Grundtvig
Thorvaldsen

Romantikken

Industrialismens gennembrud
Dampmaskinen
Opfindelser

Stænderforsamlinger (1834)
Nationalfølelse
Liberalismen
Stænderforsamlingen (1848)
Christian 8.
Holsten
Uwe Jens Lornsen
Peter Hjort Lorenzen
Orla Lehmann
Skandinavismen
Slegsvig-holstenere, Ejderdanske og
Helstatsmænd
Martsdagene 1848
Frederik 7.
Treårs-krigen 1848-1850.
Dannevirke-Fredericia-Isted.
Danmarks riges Grundlov.
Christian 9.
Krigen 1864
Dannevirke-Dybbøl.

Dansk i 3. klasse: Landsbysamfundet i 1800-tallet

Imperialismen
Arbejderbevægelsen

Impressionismen:

Trafik og industri.
Genrejsningen efter 1864.
Højskole-friskole-efterskole.
Grundtvig/Kold.
Andelsbevægelsen.
Hedeselskabet.
Kapital og arbejde.
C.F. Tietgen.
Louis Pio, Harald Brix, Poul Geleff.

Litteratur og digtning:
George Brandes.
Drachmann.
Jeppe Åkjær.

Ekspressionismen:

Partierne Højre og Venstre.
Estrup.
Systemskifte.
I.C. Christensen.
Nationalfølelse-nationalisme.
Frederik 8.
Christian 10.
Salget af de vestindiske øer:
Kvindernes valgret:

1. verdenskrig:

Dansk 8. klasse: Tiden omkring år 1900.

Forslag til sange:

- 253 Tordenskjold.
- 254 Tordenskjolds vise.
- 255 Bondefriheden.
- 257 Napoleon
- 258 Skærtorsdagslage.
- 260 Indskriften på oddens mindstøtte.
- 261 Den tapre landsoldat.
- 262 Slaget ved Slesvig.
- 264 Skandinavismen.
- 267 Sønderjylland.
- 268 Genforeningen.

7.klasse:

Geografi 4:Sovjetunionen.

Den russiske revolution.

Sønderjylland 1918.

Genforeningen 1920.

Mellemkrigstiden (1918-1939):

Kunst og litteratur:

Carl Nielsen, Johannes Larsen, Johs. V. Jensen,
Tom Kristensen, Jacob Paludan, Kjeld Abel,
Kaj Munk, Nis Pedersen.

Socialdemokratiet.

Depressionen.

Fattigdom og arbejdsløshed.

Teknisk udvikling.

Demokrati eller diktatur:

Amerika – Roosevelt

Den tyske nazisme – Adolf Hitler

Fascismen i Italien – Mussolini

Geografi 3: Emne om USA.

Det tredje rige:

Danmark under arbejderens ledelse:

Thorvald Stauning.

Ikke – angrebspagt med Tyskland.

Udenrigsminister P. Munch.

2. verdenskrig:

Felttoget i Polen.

Den finske vinterkrig.

Den 9. april 1940.

Frankrigs fald.

Slaget om England.

Felttoget på Balkan.

Angrebet på Rusland.

Stalingrad.

Kampvognsslaget i Kursk.

Krigen i Nordafrika.

Krigen i Italien.

D-dag. Normandiet.

20. juli-attentatet.

Arnheim.

Slaget om Berlin.

Krigen i Stillehavet.

Danmark under besættelsen.

Samarbejde med tyskerne.

Kommunisterne interneres.

Modstand. Frihedskæmpere/sabotører.
Christmas Møller
29. august 1943.
Frihedsrådet.
De danske jøder.
Mordet på Kaj Munk.
Danmarks omdømme.
Befrielsen 5. maj 1945.
Bomber over Bornholm.
Retsopgøret.

Jødeforfølgelsen.

Holocaust.
Koncentrationslejre.
Ghettoer.

*Dansk 6. klasse: På flugt-besættelsestiden.
Geografi 3: Tyskland, Island.*

Oldtidssamfundet Ægypten.

Nil-landet, kultur, livsanskuelse, lov og ret,
næringsliv.

Grækenland.

Sagntid, kultur, frihedskampe, politisk
forfald.

Romerriget.

Sagntid, stormagt, kultur, revolutionstid,
kejsertid.

Forslag til sange.

- 271 *Kringsatt af fiender.*
272 *De mørke fugle.*
273 *Men det bli'r atter stille.*
274 *En lærke letted'.*
282 *Bladet i bogen sig vender.*
297 *Til sagn og sange.*
298 *Hvad synger du om.*
300 *Vort modersmål er dejligt.*
302 *Kærlighed til fædrelandet.*
303 *Et jævnt og munter, virksomt liv.*
304 *Frihed er det bedste guld.*
305 *Jeg ser de bøgelyse øer.*

8. – 10.Klasse:

Danmark efter 1945.
Grundlovsændringen 1953.
Industrialiseringen-industrisamfundet.

Verden efter 1945.

Den kolde krig – Stormagtsforhold.

Ungarn 1956, Tjekkoslaviet 1968

Øst / vest.

Industrilande – udviklingslande.

Konflikter i vores tid.

Retten til ressourcerne.

Flygtninge, overbefolkning, folkevandring.

De forenede nationer.

Nato.

Fællesmarkedet, EFTA.

EF. 1972, EU.

Religionernes kamp.

Formål for faget bibelshistorie

Formålet med undervisningen i bibelshistorie er, at eleverne forstår, at bibelens temaer stadig har noget at betyde både som en kilde for oplevelser og som eksempler på livstemaer. Igennem kendskab til de bibelske fortællinger skal eleverne opleve og erkende kristendommens betydning som værdigrundlaget i vores kultur.

Undervisningen skal efterhånden give eleverne mulighed for at finde et personligt ståsted og for en ansvarlig stillingtagen.

Den overordnede plan for undervisningen:

1. og 2. klasse	Det gamle Testamente
3., 4. og 5. klasse	Det nye Testamente Bearbejdelse af stoffet fra NT herunder livstemaer
6. klasse	Kirkehistorie
7. klasse	Konfirmationsforberedelse hos præsten

Delmål for 1. og 2. klasse:

Delmål:

Eleverne skal gennem den kronologiske fortælling af udvalgte historier fra Det gamle Testamente få et bredt kendskab til og opbygger forståelse for den historiske baggrund for Jesu liv og kristendommens frembrud

Indhold: Det gamle Testamente fortalt i kronologisk rækkefølge
Besøg i Revninge Kirke
Højtider og helligdage året rundt
Gudstjenesten
Dåb, konfirmation, bryllup og begravelse

Livstemaer:

Om at leve og om at dø
Glæde og sorg.
Tryghed og utryghed
Forventninger og skuffelse
Erindringer og drømme
At høre hjemme i en familie og at være alene

At høre hjemme i et land og at være fremmed
Godt og ondt.
Sandt og usandt

Retfærdighed og uretfærdighed

Ild og vand.
Lys og mørke
Brød og vin.

Egnede fortællinger:

Myter om verdens skabelse:

Adam og Eva i Paradisets have. Kain og Abel. Syndfloden. Noah i arken. Babelstårnet

Sagn om israelitternes forfædre:

Abraham og Sara. Gud besøger Abraham i Mamrelund.

Abraham beder for Sodoma. Ild og svovl over Sodoma og Gomorra.

Abraham og Isak.

Elieser og Rebekka ved brønden. Isak og Rebekka.

Esau og Jakob. Jakobs drøm. Jakob i det fremmede. Jakob møder Esau.

Josef og hans brødre. Josef bliver slave i Egypten. Josef tyder Faraos drøm.

Josefs brødre i Egypten. Den gamle Jakobs rejse. Israelitternes bosættelse.

Moses og hans tid. Moses kommer til sin mor.

Moses og israelitterne. Moses flygter. Den brændende tornebusk. Moses fører folket ud. Overgangen over Det røde Hav. Manna og vand. På Sinai bjerget. Dansen om guldkalven. Bileam og hans æsel. Moses på Nebo bjerg. De ti bud og moseloven. Israelitternes gudstjeneste.

Israelitterne i Israels land. Jerikos mure. Gideon. Samsom.

Naomi og Ruth. Boas og Ruth.

Gud kalder på Samuel. Filistrene erobrer arken.

Saul bliver salvet. Saul er ulydig. Ny konge.

David kommer til Sauls hof. David og Goliat.

David og Jonathan. Saul og David mødes i ørkenen. David bliver en stor konge og digter.

Pagtens ark føres til Jerusalem. David og Batseba.

Natan siger David sandheden. Absalon gør oprør mod sin far. Kong Davids flugt.

Husaj forpurrer Akitofels råd. Absalons nederlag og død.

Kong Salomon. Hans visdom. Dronningen af Saba. Salomons tempel. Han svigter Israels Gud.

Profeten Amos. Profeten Elias. Enken i Sarepta.
 Kong Akab og dronning Jesabel. Elias på Karmels bjerg. Nabots vingård. Guds straf over Akab og Jesabel.
 Jonas flugt. Jøderne i landflygtighed. De tre mænd i den glødende ovn. Daniel i løve kulen.
 Kong Ahasverus tager Ester til dronning. Hamans onde anslag,. Dronning Ester går i forbøn for sit folk.
 Jøderne hjemme igen

Inspiration til lærerens forberedelse:

Det gamle Testamente

Gyldendals Bibelatlas

Samuel Terrien: "Bibelens lande"

Inga Boisen Schmidt "Bibelen fortalt for børn" (Lademann 1978)

Johannes Møllehave "Børnebibelen" (Det Danske Bibelselskab 1996)

Anne Sofie Seidelin „Billedbibelen“

” ” ” Moses

” ” ” David

” ” ” David

Franz Berliner: "Ilden på Bjerget" (Fra Moses til Elias)

Kristian Tellerup: "Hamans hævn" (beretning fra dronning Esters tid til udlændingeheden)

Metodevalg:

Det foreslås at eleverne tegner til fortællingerne og samler tegningerne i en mappe eller de tegner i et tegne-/skrivehefte.

Der kan arbejdes med dramatisering til mange af fortællingerne.

Forslag til sange/salmer 1. og 2. klasse:

I østen stiger solen op
 Nu titte til hinanden
 Nu vågner alle Gus fugle små
 Lysets engel går med glans
 Vågn op og slå på dine strenge

Julesange/-salmer:

Det kimer nu
 Et barn er født
 Glade jul
 Dejlig er den himmel blå
 Julen har bragt

Bibelhistoriske sange:

Abraham sad i Mamrelund
Jeg gik i marken og vogtede får
Mellem brødre kaldt den lille

Delmål for 3., 4. og 5. klasse:

Delmål:

Eleven skal opnå kendskab til Jesus liv og gerning. Samtale og give udtryk for centrale livstemaer relaterede til deres eget menneskeliv og grundvilkår.

De skal derudover kunne tale med om indholdet i bibelske fortællinger samt kunne sætte indholdet ind i en nutidig forståelse af menneskelivet.

Indhold: Det nye testamente fortælles i kronologisk rækkefølge
Der arbejdes med centrale fortællinger, således at deres ærinde, sammenhæng og perspektiv kommer frem.
Besøg hos præsten i Revninge/Kerteminde/valgmenigheden, hvor der fortælles om hverdagens og søndagens arbejde.

Livstemaer:
Tilblivelse og liv
Livet som gave - skabelse

Egnede fortællinger fra Det nye testamente:

Dagligt liv på Jesus tid.

Johannes fødes. Englen Gabriel i Nazareth. Jesus fødsel.

Stjernetyderne. Kong Herodes. Barnemordet. Flugten til Egypten.

Jesus som 12 årig i templet.

Johannes- en ny profet? Jesus dåb i Jordan. Fristelsen i ørkenen.

Jesus og de 12 disciple

I synagogen i Kapernaum

I Simons hus.

Jesus møder modstand i sin hjemby.

Jesus og de foragtede: Tolderen Levi. Overtolderen Zakæus. En foragtet pige får tilgivelse.

Historien om den fortabte søn.

Jesus og de bedrøvede: En mand og hans venner. Den spedalske bliver rask. Den blinde tigger i grøften. Den romerske officers tro. Jaris datter. Enkens søn i Nain.

Jesu lignelser: Martha og Maria. De to husbyggere. Marken med de fire slags jord. En rig mand.

Bonden, der bar sig dumt ad. To flittige og en doven mand. Den barmhjertige samaritaner. En rig og en fattig mand. Den ubarmhjertige vicekonge. Gudsriget. Tarisæren og toldereren. De utilfredse arbejdere i vingården. Fadervor.

Jesus arresteres og henrettes: Jesus taler forud om sin død. Folket hylder Jesus. Jesus bliver vred. Sammensværgelsen mod Jesus. Jesus og de tolv holder påskefest. Alle svigter Jesus. Jesus bliver dødsdømt. Peter svigter sin herre. Langfredag morgen hos landshøvdingen. Kongen på korset. Trofaste venner begraver Jesus.

Jesus opstandelse og himmelfart: Jesus venner ved den tomme grav Jesus viser sig for sine disciple.

Disciplene bliver alene. Den første Pinse. Det nye Testamente bliver til. Tekstlæsning i NT.

Inspiration til lærerens forberedelse:

Anne Sofie Seidelin	Det nye testamente, billedbibel
Aage Nøfelt	Børnenes Bibelhistorie
Jesusfilm	
Filosofi	Liv om det at leve, Knud Mosgaard

Litteraturforslag:

Cecil Bødker	Marias barn, drengen og manden.
Astrid Lindgren	Brødrene Løvehjerte, Ronja Røverdatter.
Selma Lagerloff	Kristus legender

Metodvalg:

Fortælling
Tegne til fortællingerne
Se og tolke store kunstners billeder fra Det nye testamente.
Drama.

Forslag til sange/salmer 3.,4. og 5. kl.:

Den signede dag
Nu rinder solen op
Se nu stiger solen
Tunge mørke natteskyer
Du som har tændt millioner af stjerner

Julesange/-salmer:

Barn Jesus i en krybbe lå
Velkommen igen Guds engle små
Lad det klinge sødt i sky

En rose så jeg skyde

Dejlig er jorden

Bibelhistoriske sange:

Der sad en fisker så tankefuld

De vise mænd fra Østen

Mellem disse grønne høje

Delmål for 6. klasse:

Delmål:

Eleven skal opnå kendskab kristendommens udvikling og udbredelse. De skal opnå forståelse af kirkens rolle i forhold til det samfund den er en del af. Eleverne skal gennem undervisningen have mulighed for at opleve, hvordan menneskers holdninger, deres fælles oplevelser og erfaringer kan være med til at påvirke deres personlige liv og for det fællesskab og sociale liv, de er en del af. Eleverne skal opnå forståelse for kristendommens betydning for nutidens kultur og tankegang.

Indhold:

Egnede stofområder:

De første kristne.

Forfølgelserne under Nero år 64.

Paulus og hans rejser

Evangelierne nedskrives (70 – 110)

Kirkehistorien fortælles i kronologisk rækkefølge frem mod ca. 1850.

De første kristne

Paulus og hans rejser

Evangeliernes tilblivelse

Kristenforfølgelser i Rom

Munkevæset

Kristendommen kommer til Danmark

Ansgar

Absalon

Korstog

Luther

Hans Tavsens og reformationen i Danmark

Kingo

Hans Egede

Pietismen

Rationalismen og de gudelige vækkelser

Grundtvig og de folkelige bevægelser

Inspiration til lærerens forberedelse:

G. Tolderlund-Hansen: 2000 års kristendom

Materialecentralen: Med Peter og Paulus i Rom

Kaj Mogensen: Da kristendommen begyndte

Rikke Agnete Olsen: Kirken i middelalderen
Klostrenes Odense (klassesæt)

Jens Balle: Ansgar hos vikingerne

J. J. Nygaard: Det begyndte med en trækirke

Martin A. Hansen: Af Folkets Danmarkshistorie
(Bygmesteren kommer for at rejse en kirke i landsbyen)

Thure Hastrup: Vore gamle kirker

Th. Norlyng: Fortællinger fra vort folks historie

Desuden findes der godt fortællestof i de forskellige bind til den danske kirkehistorie.

Forslag til litteratur/film:

NT

Knud Munksgaard Liv, om det at leve

Knud Munksgaard Time, dag og uge

Storfilmen om Jesu liv

Cecil Bødker Marias barn (Drengen – Manden)

Selma Lagerlöf Kristus Legender

2000 års kristendom

Forslag til sange/salmer 6. kl.:

Alle mine kilder

Du gav mig , o Herre

Gud plantede en have

Det dufter lysegrønt af græs

Som forårssolen morgenrød

Julesange/-salmer:

Kimer i klokker

Blomstre som en rosengård

Den yndigste rose

I 7. klasse følger eleverne konfirmationsforberedelsen hos præsten

Læseplan for kristendomskundskab på Kertemindeegnens Friskole. Gældende for 8. og 9. klassetrin

Formål for faget

Formålet med undervisningen i kristendomskundskab er, at eleverne erkender og forstår, at den religiøse dimension har betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og for dets forhold til andre.

Stk. 2. Undervisningen tager sit udgangspunkt i kristendommen, som denne fremtræder i historisk og nutidig sammenhæng. På Kertemindeegnens friskole er det især med udgangspunkt i det Grundtvigske livssyn, at vi ønsker en værdidebat om det Kristne livssyn.

Stk. 3. Eleverne skal opnå kendskab til bibelske fortællinger og forståelse af kristendommens betydning for værdigrundlaget i vor kulturkreds. Derudover indgår ikke-kristne religioner og livsanskuelser med henblik på, at eleverne får forståelse af andre livsformer og holdninger.

Stk. 4. Gennem mødet med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen samt i andre religioner og livsopfattelser, skal undervisningen give eleverne et grundlag for personlig og ansvarlig stillingtagen og handling over for medmennesket og naturen.

Kertemindeegnens Friskole har valgt ikke at afholde prøve i faget *kristendomskundskab*, når eleverne afslutter fsa.

Undervisningen på 8. og 9. klassetrin

Livsfilosofi og etik

Udvælgelsen af det faglige stof vægtes således, at det udfordrer elevernes personlige værdigrundlag og danner baggrund for fordybelse i forskellige livsspørgsmål.

Gennem præsentation af forskellige livsbilleder og undersøgelser af hverdagserfaringer fremmes elevernes indsigt i religionsbegrebet i dets mange aspekter.

Arbejdet med spørgsmålet om, hvad et menneske er, udmunder efterhånden i forskellige livs- og menneskesyn, som diskuteres og vurderes.

Gennem cases, film, litteratur og erfaringer fra dagligdagen illustreres dilemmaet mellem, hvad mennesker siger, og hvad de gør.

Undervisningen kan bl.a. via praktisk musiske aktiviteter, fx rollespil om køn, race og religion, skabe rum for oplevelser, hvor eleverne sætter sig i andres sted.

Bibelske fortællinger

De bibelske fortællinger integreres i dette forløb i videst muligt omfang i arbejdet med temaer indenfor de øvrige kundskabsområder. Fortællingerne vælges således, at de udfordrer eleverne til at give udtryk for holdninger og værdier.

Gennem arbejdet med afkodning af bibelske motiver og temaer i elevernes omgivelser skærpes deres blik for de bibelske fortællingers indvirkning på kunst og kultur.

Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng

Gennem undersøgelser i lokalområdet og på internettet samt ved læsning af forskellige tekster afdækkes kristendommens rolle samt kirkens struktur og funktion i Danmark.

Gennem mødet med mennesker, der har en kristen selvforståelse og efterfølgende drøftelser heraf, udvikles elevernes selvstændige stillingtagen.

Elevernes egne erfaringer med ritualer danner afsæt for den faglige behandling heraf.

Kunstneriske udtryk, herunder salmer og sange, vælges således, at elevernes egne livstydninger udfordres i mødet med centrale kristne tanker, som disse er formuleret i poetisk form.

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

Ved lærerens præsentation og gennem egen undersøgende virksomhed i fx faglitteratur, på internettet og ved personlig kontakt skal eleverne have indsigt i et udvalg af ikke-kristne religioner og andre livsanskuelser. På baggrund af den erhvervede indsigt diskuterer eleverne forskellige forhold omkring de udvalgte religioner, sekter og livsanskuelser.

Med udgangspunkt i nogle politisk/religiøse temaer og brændpunkter som fx religiøst betinget terror og konflikterne i Mellemøsten og Nordirland vurderer eleverne religionernes rolle som freds- og konfliktskabere.

Ved at sammenligne udvalgte temaer som fx gudsopfattelse, menneskesyn, frelse og død på tværs af udvalgte religioner kan eleverne forholde sig til centrale tanker og værdierne bag de forskellige trosretninger.

I undervisningen kan der bl.a. arbejdes med følgende forløb.

Livsspørgsmål belyses gennem etiske og filosofiske problemstillinger for at støtte og inspirere eleverne i deres søgen efter et ståsted og udvikling af personlige værdier. Det er væsentligt, at elevernes åbenhed fortsat bevares - en åbenhed i forhold til forskellige tydinge af tilværelsen og den usikre grund, livet udfolder sig på. Der arbejdes parallelt med hovedtanker i kristendommen og ideer fra andre religioner og livsopfattelser. Desuden behandles religionernes indflydelse på menneskers historie, kultur og samfundsliv.

I relation til elevernes egen udvikling udvides dette arbejde til også at omfatte evnen til at skelne mellem religionernes forskellige fremtrædelsesformer og til at forstå religion som noget, der ud over traditionens overlevering kræver personlig stillingtagen og handling.

Livsfilosofi og etik

I 8. Og 9. Klasses trin arbejdes der med grundlæggende tilværelsesspørgsmål. Undervisningen skal således have et mere alment og generelt perspektiv. Det kan være spørgsmål som:

Hvad er meningen med det hele? Hvad er et godt liv? Hvad er lykke? Hvorfor er der så megen krig og lidelse? Findes der en sandhed om livet?

Endvidere behandles emner som

frihed og angst, skyld og uskyld, autoritetstro og personligt ansvar, kærlighed, seksualitet, tolerance, menneskerettigheder, magt og afmagt, racediskrimination, kunstig virkelighed/virtual reality, bioteknologi, prævention og abort samt dødshjælp
miljøspørgsmål, naturforvaltning og ressourceudnyttelse
menneskesyn set i et religiøst, biologisk, kemisk, antropologisk, økonomisk, teknologisk eller psykologisk perspektiv.

Slutmål for faget Kristendomskundskab Efter 9. klassesetrin

Livsfilosofi og etik

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- reflektere over grundlæggende tilværelsesspørgsmål og diskutere den religiøse dimension og dens betydning for menneskers livsforståelse
- forstå og forholde sig til religiøst sprog
- vurdere etiske principper og moralsk praksis
- udtrykke sammenhænge mellem forskellige værdigrundlag og tilhørende tydning af tilværelsen
- håndtere mødet mellem forskellige kulturer og religioner
- reflektere over, og udtrykke sig om forholdet mellem mennesket og naturen.

Bibelske fortællinger

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

udtrykke viden om centrale fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente
diskutere de bibelske fortællingers sigte og perspektiv og deres tydning af tilværelsen
gøre rede for bibelske fortællinger og symbolers betydning i kunsten, herunder litteraturen.

Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

forholde sig til spørgsmålet om, hvad kristendom er
gengive hovedtrækkene i kristendommens historie
vurdere kristendommen og folkekirkens betydning i Danmark
forholde sig til kirkelige retninger i vor tid
formulere sig om brug og betydning af kristne symboler og ritualer
tolke salmer og sange, samt benytte dem som udtryksform.

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

gengive udvalgte træk ved nogle af de store verdensreligioner, herunder ligheder og forskelle
beskrive og forholde sig til udvalgte religiøse sekter og bevægelser
reflektere over relationer mellem forskellige religioner og samfund
diskutere og forholde sig til udvalgte temaer inden for forskellige religioner*

Formål for faget hjemkundskab

Formålet med undervisningen i hjemkundskab er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, så de bliver i stand til at tage medansvar og udvise omsorg for den virksomhed, der finder sted i hjemmet, og at de opnår indsigt i de vilkår og værdier, dette livsområde har i samspil med natur, kultur og samfund.

Stk. 2. Gennem praktiske, eksperimenterende og skabende opgaver får eleverne mulighed for sansemæssige og æstetiske oplevelser og for at udvikle selvværd og livsglæde, så de i fællesskab med andre og hver for sig får lyst til og bliver i stand til at tage kritisk stilling og handle i hjem og samfund.

Stk. 3. Gennem undervisningen fremmes elevernes forståelse af egen og andres kultur, som den kommer til udtryk i udførelsen af hjemmets opgaver, samt for den betydning, anvendelsen af ressourcer har for miljø, sundhed og livskvalitet. Undervisningen skal lægge op til, at eleverne oplever værdien af et fællesskab og samarbejde, der bygger på ligeværd og tolerance.

Om undervisningen

Omdrejningspunktet for undervisningen og indholdet i faget er det praktiske og konkrete arbejde, og der lægges vægt på at skabe sammenhæng mellem teori og praksis.

Hjemkundskab er dels et humanistisk fag, dels et naturvidenskabeligt fag, der beskæftiger sig med hjemmet som et centralt livsområde. Der lægges i faget op til, at eleverne udfolder sig eksperimenterende og skabende, at de oplever med alle sanser, at de bliver i stand til at tage stilling og handle, samt at de forbinder fagets indhold med livskvalitet, lyst og glæde.

Organisering af undervisningen

Hjemkundskabsundervisning finder sted på 4., 5. og 6. klassetrin. Undervisningen er organiseret således at 4. og 5. klasse undervises på blandede hold med 12 elever på hvert. Hvert hold har 36 lektioner (12 uger med 3 lektioner pr. uge). 6. klasse deles i 2 hold, der undervises i 2 lektioner om ugen i 20 uger.

De fire centrale kundskabs- og færdighedsområder indgår på varieret måde og med forskellig vægtning som en helhed i undervisningen. Alle områder vil ikke kunne tilgodeses i lige høj grad ved de enkelte emner, temaer eller problemstillinger, men når det obligatoriske forløb er afsluttet, skal undervisningen have været tilrettelagt således, at eleverne har kunnet tilegne sig kundskaber og færdigheder i alle fire områder. Fagets forskellige virksomhedsformer indgår i et samspil, og der lægges vægt på, at eleverne arbejder med emner og problemstillinger, som tager udgangspunkt i praktiske processer og hjemmets anliggender.

Den håndværksmæssige virksomhed vil oftest være udgangspunktet i forbindelse med arbejdet med fødevarer, materialer, metoder, teknikker og redskaber. Dette giver mulighed for oplevelser, hvor alle sanser vækkes, stimuleres og udfordres. Det sker primært gennem tilberedning, anretning og spising af maden, men også gennem oprydning og vedligeholdelse.

Den skabende, eksperimenterende og undersøgende virksomhed giver gode muligheder for udvikling af færdigheder, forståelse og fantasi. Den har en fremtrædende plads i såvel planlægning, det praktiske og teoretiske arbejde som i evaluering af både proces og produkt.

Samtalen i undervisningen finder sted i forbindelse med både det praktiske og det teoretiske arbejde. I samtalen perspektiveres synsvinkler og værdier på de valgte emner og problemstillinger, og eleverne udfordres til eftertanke og forståelse.

Undervisningen organiseres forskelligt afhængigt af elevernes forudsætninger og arbejdsopgavernes indhold. Der arbejdes individuelt eller i mindre eller større grupper afhængigt af opgavernes omfang og sværhedsgrad.

Mad, måltider og livskvalitet

Eleverne erfarer gennem skabende og kreative processer og de sansemæssige oplevelser. Gennem de forskellige undervisningsforløb opøver eleverne færdighed i at tilrettelægge og tilberede forskellige måltider. Der arbejdes med madens betydning for sundhed og livskvalitet.

Eleverne skal arbejde med at

- vælge, sammensætte og tilberede enkle og forskellige typer af måltider
- deltage i måltidsfællesskaber med fokus på smag og nydelse

- vurdere, hvad man spiser og hvorfor
- undersøge og vurdere færdige retter og måltider

Fødevarer og håndværk

Eleverne tilegner sig både håndværksmæssige færdigheder og kundskaber om de praktiske madlavningsprocesser.

Eleverne skal arbejde med at:

- tilberede fødevarer efter grundlæggende madlavningsteknikker og -metoder
- bruge redskaber, udstyr og tekniske hjælpemidler
- læse og bruge forskellige opskrifter
- eksperimentere med tilberedning af forskellige fødevarer
- undersøge fødevarers reaktion og forandring under tilberedning
- vurdere og justere smagen i forskellige retter
- planlægge indkøb og arbejdsprocesser
- anrette og præsentere forskellige fødevarer og retter
- bruge og vedligeholde køkkenets redskaber og maskiner
- anvende korrekte arbejdsstillinger samt kende til de risikomomenter, der er forbundet med det praktiske arbejde.

Forbrug, miljø og ressourcer

Eleverne arbejder i nogen grad med deres roller som bevidste forbrugere i forhold til opgaver i hjemmet og egne behov. Der lægges op til, at eleverne i de praktiske og konkrete opgaver får indblik i problemstillinger omkring miljø- og ressourceforbrug og får indsigt i, at de daglige handlinger har forskellige miljømæssige konsekvenser.

Eleverne skal arbejde med at

- analysere og vurdere forbrug i relation til valg og vaner
- planlægge, vurdere og foretage indkøb
- læse varedeklarationer
- sammenligne og vurdere varer i forhold til indhold, pris og kvalitet
- vurdere miljømæssige problemstillinger i husholdninger
- få en begyndende bevidsthed om egen forbrugerrolle og forbrugerindflydelse.

Hygiejne og sundhed

Det centrale i dette område er, at eleverne tilegner sig forståelse for sundhedens og hygiejnens betydning i forbindelse med indkøb, madlavning, opbevaring af fødevarer, rengøring og personlig hygiejne.

Eleverne skal arbejde med at

- håndtere grundlæggende principper for almen køkken og- og personlig hygiejne
- opbevare fødevarer korrekt
- forstå betydningen af oprydning, rengøring og vask
- forstå hygiejnens betydning for miljø og sundhed
- lære metoder og teknikker i forbindelse med køkkenhygiejne og personlig hygiejne
- vaske korrekt op og deltage i rengøring og vedligeholdelse af redskaber og udstyr
- anvende enkle opbevarings- og konserveringsprincipper, fx frysning og syltning

Læseplan for musik 2008 - 2009

På Kertemindeegnens Friskole betragter vi musikken som et fællesskabsdannende redskab. Vi ønsker at bevare og stimulere børnenes umiddelbare glæde ved musikken. Ud over at musik skal være en udtryksmåde for det enkelte barn, skal undervisningen og musikken fremme fællesskab og samhørighed.

Fællessang, instrumentspil og vores friskoles musiktradition, er en vigtig del af børnenes dannelse. Friskolens musikundervisning skal stimulere børnenes motoriske og intellektuelle udvikling. Musikkens store og små fortællinger skal være med til at udvikle barnets følelsesmæssige, poetiske og kreative sider samt udfordre og vække barnets naturlige nysgerrighed på livet.

I øvrigt henviser vi til fællesmål for musik

Læseplan for fagene Biologi og Geografi på 3. – 6. klassetrin

På Kertemindeegnens Friskole har vi valgt at styrke fagene Biologi og Geografi på mellemtrinnet, derfor lægges fokus på disse to fag. Læseplanen tager udgangspunkt i undervisningsministeriets læseplan for Natur og teknik, men fagområderne **teknik** og **fysik/kemi** forsvinder overvejende ud af årsplaner og læseplaner.

Timetallet er udviddet med en lektion i 5. og 6. klasse.

Læseplanen er vejledende og er tænkt som en inspiration og en ledetråd til underviseren, samt en styrkelse af den røde tråd i de naturvidenskabelige fag fra 1. – 9. klasse.

Denne læseplan omhandler 2. og 3. forløb i fagene Biologi og Geografi fra 3. – 6. klassetrin.

Fagenes indholdsområder er:

- **Den nære omverden**
- **Den fjerne omverden**
- **Menneskets samspil med naturen**
- **Arbejds måder og tankegange**

2. forløb, 3. - 4. klasse:

Den nære omverden

I 2. forløb iagttager og undersøger eleverne materialer, stoffer, fænomener og levende organismer. Dette sker fx på selve skolen, i hjemmet, i lokalområdet, på museer og på eksemplariske virksomheder. Den nære omverden omfatter ligeledes naturen, som eleverne kender den i deres kommune, landsdel og på danske breddegrader.

Undervisningen omfatter især

- kategorisering af materialer og stoffer
- undersøgelse af planter og dyr samt deres levesteder
- sammenhænge mellem planter og dyrs bygning, form, funktion og levested
- undersøgelse af forhold vedrørende menneskets kropsfunktioner, fx bevægeapparat og åndedræt
- regler for sund levevis
- observationer af vejret og anvendelse af måleinstrumenter
- lokalområdet og dets karakteristiske træk
- arbejde med kort, enkle signaturer og verdenshjørner.

Den fjerne omverden

I arbejdet med den fjerne omverden skal eleverne have mulighed for at tilegne sig forudsætningerne for en grundlæggende begrebsdannelse om, hvordan levevilkår forskellige steder i verden bl.a. afhænger af Jordens hældning, bevægelse og placering i solsystemet.

Undervisningen omfatter især

- menneskers levevilkår i andre kulturer, forskellige steder på Jorden og set i forhold til egne levevilkår
- dyr og planter fra udvalgte naturområder og eksempler på, hvordan organismernes opfylder deres livsbetingelser
- geografiske forhold, landskabstyper, klimazoner og plantebælter, der er karakteristiske for udvalgte regioner og stater i vores egen verdensdel, samt anvendelse af tematiske kort og geografisk navnestof i tilknytning dertil
- månens bevægelse omkring Jorden og Jordens bevægelse omkring solen samt forbindelser med oplevede dagligdags fænomener som dag og nat.

Menneskets samspil med naturen

Det er vigtigt, at eleverne møder eksempler på de virkninger, som brug af teknik har på samfundet og miljøet. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at få forståelse af, at tekniske løsninger kan have både positiv og negativ indflydelse på menneskenes levevilkår. Dette underbygges af elevernes egne undersøgelser og iagttagelser af lokale eksempler på, hvordan mennesket bruger og udnytter naturen og teknikken.

Undervisningen omfatter især

- eksempler på naturanvendelse og naturbevarelse, såvel lokalt som globalt
- samfundets anvendelse og udnyttelse af teknik
- samfundets håndtering af affald
- ligheder og forskelle på redskaber og apparaters udformning og anvendelse gennem forskellige tidsperioder.

Arbejds måder og tankegange

I undervisningen må eleverne opleve, at aktivitet og kreativitet har betydning for deres udbytte af undersøgelser og formulering af hypoteser.

Det praktiske arbejde og den tilhørende dialog er et grundlag for spørgsmål, forslag, hypoteser og enkle forklaringer. Brugen af fagudtryk og begreber bliver gradvist udviklet. Lidt efter lidt kan teori i form af enkle forklaringer forbindes til de praktiske situationer.

Eleverne skal arbejde med at

- stille spørgsmål ud fra egne idéer og fremsætte hypoteser
- gennemføre enkle undersøgelser og eksperimenter med relevant udstyr og hjælpemidler
- bygge apparater og modeller
- formidle – mundtligt og skriftligt egne undersøgelser og eksperimenter
- indsamle og behandle enkle data og informationer anvende relevante fagudtryk.

3. forløb, 5. – 6. klasse

Den nære omverden

Dette arbejde tager udgangspunkt i den nære omverden som fx skolen, hjemmet, lokalområdet, museer og virksomheder. Den nære verden omfatter ligeledes naturen, som eleverne kender den i deres kommune, landsdel og på danske breddegrader.

Undervisningen omfatter især

- materialer og stoffer og deres egenskaber samt mulige anvendelse
- vigtige sammenhænge mellem planter, dyr og deres levesteder
- forskelle mellem det levende og det ikke-levende
- arbejde med organsystemer i kroppen, fx blodkredsløbet
- begrundelser for valg, der har betydning for egen sundhed
- egne observationer af vejret og sammenligning med en vejrudsigt
- arbejde med karakteristiske træk ved lokalområdet og dets udvikling.

Den fjerne omverden

De emner og problemområder, som eleverne kender fra den nære omverden, skal på udvalgte områder perspektiveres og sættes ind i en regional, global eller universel ramme. I tredje forløb ses Jordens og livets udvikling i et tidsperspektiv, således at eleverne får mulighed for at tilegne sig begreber derom.

Undervisningen omfatter især

- planter og dyr og deres livsbetingelser forskellige steder på Jorden samt eksempler på deres tilpasning dertil
- mennesker og deres levevilkår forskellige steder på Jorden
- regionale og globale mønstre i fordeling af land og hav, landskabstyper, klimazoner og plantebælter samt vigtige regioner og stater i vores egen og andre verdensdele
- hovedtræk af Jordens og livets udvikling samt forhold, der har betydning for livets udvikling, især variation og naturlig udvælgelse
- solsystemets opbygning og bevægelser heri.

Menneskets samspil med naturen

Eleverne skal vide hvordan menneskets ressourceforbrug og indgreb i naturen har konsekvenser for planter, dyr og mennesker samt kende til begrebet bæredygtighed. Derved får eleverne mulighed for at tage stilling til problemer i forbindelse med udnyttelse af natur og ressourcer.

Undervisningen skal give eleverne indsigt i forskellige natursyn samt problemstillinger om, hvorledes samspillet mellem mennesket og naturen fungerer. Ligeledes skal de have mulighed for at argumentere for løsninger på disse problemstillinger ud fra egen viden og egne værdier.

Undervisningen omfatter især

- regler for færden i naturen
- naturanvendelse og naturbevarelse
- ressourcer, der har betydning for planter og dyrs livsbetingelser samt menneskers levevilkår
- anvendelse af teknologi, og hvordan denne indvirker på planter, dyr og menneskers
- miljøproblemer, lokalt og globalt, og eksempler på, hvordan disse problemer kan løses.

Arbejds måder og tankegange

I undervisningen må eleverne opleve sammenhæng mellem målet for arbejdet og de arbejds måder, der tages i brug.

Ud fra egne erfaringer, ideer og hypoteser designer og udfører eleverne undersøgelser, eksperimenter og forsøg. Eleverne planlægger, gennemfører og vurderer enkle undersøgelser som en del af det praktiske arbejde. Gradvis udvikler de deres evne til at planlægge, gennemføre og vurdere disse undersøgelser.

I undervisningen arbejder eleverne med mere komplekse forhold og abstrakte modeller.

Eleverne skal arbejde med at

- stille spørgsmål ud fra egne overvejelser/ refleksioner/ undren/ idéer og fremsætte hypoteser
- planlægge, gennemføre og vurdere enkle undersøgelser med relevant udstyr
- designe og bygge apparater og modeller efter egne idéer
- opsamle, bearbejde og formidle resultater af undersøgelser og eksperimenter på mange forskellige måder.

Sløjd.

På Kertemindeegnens friskole følger vi fælles mål formål for faget sløjd, med undtagelse af det i stk. 3 omhandlende afsnit om arbejdsmiljø og ressourcebevidsthed.

Her på skolen har sløjd desuden disse mål:

At lære eleven tålmodighed,

At lære eleven grundighed og omhyggelighed,

At lære glæden ved at skabe og fordybe sig,

At sløjd er et fag, hvor en boglig svag elev har en mulighed for at vise styrke og derved få et løft, der kan smitte af på andre fag.

Slutmål.

På Kertemindeegnens friskole følger vi fælles måls slutmål for 4 – 7 klassetrin med undtagelse af:

I afsnittet om design og produkt:

Ikke at fortælle om arbejdsprocessen og fremlægge produktet.

I afsnittet om materiale og værktøjskendskab:

Ikke at forholde sig til arbejdsmiljø i forbindelse med arbejdsprocesser.

Ikke at forholde sig til miljø, herunder bæredygtighed, ved materialevalg og bearbejdelse.

I afsnittet om kulturteknikker.

Ikke at drøfte, hvordan menneskelig udviklingstrang påvirker vor levevis.

Ikke at forholde sig sig til håndværkets betydning i forskellige samfund.

På skolen har Formning/billedkunst en central placering. Helt fra børnehaveklassen får eleverne mulighed for at beskæftige sig med det billedlige udtryk. Og det indgår som en naturlig del i andre fag.

I indskolingen og i mellemgruppen afsættes 2 ugentlige lektioner. I 8-10. klasse er det muligt at vælge faget.

Formål :

At eleverne gennem en selvstændig skabende proces opnår en glæde ved udtrykke sig billedligt, samt at tilegne sig indsigt og viden i materialevalg, i farvelære og kunstforståelse, således at det endelige produkt stemmer overens med elevens egen forventning; samt at eleven bliver i stand til at kunne opnå en kritisk stillingtagen til billeduniversets mangfoldighed.

Delmål efter 3.klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- fremstille billeder på baggrund af følelser, fantasi og iagttagelser
- tegne og male med vægt på fortælling
- anvende tørre og våde farver i plant billedarbejde med enkle teknikker bl.a. indenfor tegning, maleri, grafik, collage og foto
- anvende forskellige rumlige former i modelleret og sammensat form, bl.a. i ler
- anvende enkle farveblandinger
- eksperimentere med form, farve, komposition med vægt på billedfortællinger
- eksperimentere med enkle teknikker, materialer og værktøjer
- undersøge og vurdere egne og andres billeder

Delmål efter 6 klasse:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- fremstille skitser og billeder på baggrund af ideer, følelser, holdninger og ved direkte iagttagelser
- anvende elementær indsigt i brug af teknikker, metoder og materialer i tegning, maleri, collage, grafikformer og foto
- anvende tegneteknikker til at udtrykke lys, skygge, bevægelse og dybde i billeder
- anvende skulpturelle materialer, hvor der arbejdes med modellering, sammenføjning og udhugning
- anvende digitalkamera og scanner i forbindelse med billedarbejder, bl.a. som forlæg, illustration og dokumentation
- anvende farvens virkemidler til at skabe kontrast, dybde og stemning i billeder
- arbejde med former og komposition i billedfladen, herunder størrelse, placering og kontrast

- eksperimentere med streg, flade, form, tekstur, valør, komposition, rum, rytme, spænding og bevægelse
- eksperimentere med teknikker, materialer og værktøjer
- skelne mellem og anvende forskellige billedformer, bl.a. plakater, logo og instruktionstegning
- hente inspiration i billedkunsten, i egen kultur og andre kulturer, bl.a. på udstillinger, i film, billedbaser og i forskellige miljøer
- fremstille billeder i et samarbejde med andre.
- Anvende faglige begreber i samtaler om billeders indhold og form
- genkende enkle stilarter og udtryksformer fra forskellige historiske perioder
- anvende billederfaringer fra museer, udstillinger offentlige rum i eget billedarbejde
- hente og bruge kunstbilleder og fotos fra diskette, cd-rom eller internet
- anvende billedet som et personligt kommunikations- og meddelelsesmiddel
- udtrykke sig i forskellige billedformer, herunder maleri, tableau, udstillingsvindue, video og multimedie
- anvende visuelle virkemidler i forbindelse med præsentationer af egne og andres billeder

Slutmål for faget Billedkunst som valgfag

Efter 8. /9. /10. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- arbejde hensigtsmæssigt i billeder med et udvalg af billedformer og egne billedfascinationer
- udtrykke iagttagelser, betydninger, fantasier, følelser og holdninger i billeder
- vælge hensigtsmæssigt mellem forskellige metoder, teknikker og materialer under fremstillingen af plane, rumlige og elektroniske billeder
- eksperimentere med billedudtryk og benytte kombinationer af visuelle former i den billedskabende proces
- inddrage forskellige kulturers billedformer i billedarbejde
- inddrage nogle af historiens og samtidens visuelle kulturer i billedarbejde.
- iagttage, beskrive, tolke og vurdere billeders indhold
- afkode tegn og symbolers betydning i billeder
- analysere, reflektere over og bruge forskellige billedgenrer og kategorier.
- deltage med visuelle udtryk i projekter i eller uden for skolen
- anvende kunstens og kulturens billedsprog som et kommunikationsmedie.
- deltage i kulturelle billedarrangementer på skolen og i nærmiljøet